

רע"פ 1453/13 - ע.צ. נ' מדינת ישראל

רע"פ 1453/13 - ע.צ. נ' מדינת ישראל עליון

רע"פ 1453/13

ע.צ.

נגד

מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

[26.02.2013]

כבוד השופט א' שהם

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, מיום 16.1.2013, בע"פ 42087-10-12, שניתן על-ידי כב' השופטים ד' ברלינר - אב"ד; ג' קרא; מ' סוקולוב בשם המבקש - עו"ד יוסי סקה

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, שניתן על-ידי כב' השופטים ד' ברלינר - אב"ד, ג' קרא ו-מ' סוקולוב, בע"פ 42087-10-12, מיום 16.1.2013. בפסק דינו דחה בית המשפט את ערעור המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בתל-אביב-יפו, אשר ניתן על-ידי כב' השופט ב' שגיא, ביום 13.9.2012. רקע והליכים

2. נגד המבקש הוגשו ארבעה כתבי אישום המייחסים לו ביצוע שלוש עבירות של סחר בסמים מסוכנים, לפי סעיף 13 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים המסוכנים); נהיגה בזמן פסילה, לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: פקודת התעבורה); שימוש ברכב ללא פוליסת ביטוח בת תוקף, לפי סעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התשל"ל-1970 (להלן: פקודת ביטוח רכב מנועי); נהיגה בשכרות, לפי סעיפים 62(3), 39א, 64ד(א) ו-64ב לפקודת התעבורה; תקיפת שוטר בעת מילוי תפקידו, לפי סעיף 273 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); החזקת אגרופן או סכין למטרה לא כשרה, לפי סעיף 186(א) לחוק העונשין; היזק לרכוש במזיד, לפי סעיף 452 לחוק העונשין; החזקת סמים מסוכנים לצריכה עצמית, לפי סעיפים 7(א) ו-7(ג) סיפא לפקודת הסמים המסוכנים.

להלן תמצית העובדות המתוארות באישומים המיוחסים למבקש:

- א. ת.פ. 12091-12-10 - נטען כי בימים 25.10.2010, 31.10.2010 ו-10.11.2010, ברחוב ענתבי פינת רחוב ראב"ע בתל-אביב, ארגן המבקש צרכני סמים (להלן: הנוסעים), וביניהם השוטר הסמוי נ.פ. (להלן: הסוכן), והעלה אותם על מונית שירות בנסיעה מתל-אביב ללוד. במהלך הנסיעות, גבה המבקש סכום של 30 ₪ מכל נוסע במונית, כתשלום עבור הנסיעה, וסכום נוסף עבור הסם, ובירר עם כל נוסע את כמות וסוג סם, אותו הוא מבקש לרכוש. בעיר לוד, ירד המבקש מהמונית, קיבל סם מאחר, חזר למונית ומכר לסוכן מנות סם מסוכן מסוג הרואין (פעם במשקל 1.7346 גרם נטו, פעם במשקל 1.5251 גרם נטו, ופעם במשקל 1.7575 גרם נטו), תמורת 200 ₪. כמו כן, נתן המבקש לנוסעי המונית את הסם שהזמינו, כל אחד לפי מבוקשו.
- ב. ת.ד. 265-11-11 - נטען כי ביום 26.2.2009, בשעה 23:36, נהג המבקש ברכב פרטי בלוד בשכונת ורדה, בידוע כי הוא פסול לנהיגה וללא ביטוח תקף. זאת, לאחר שרישיונו נפסל והופקד במזכירות בית משפט שלום לתעבורה רמלה, עקב הרשעתו ב.פ.ל. 594/07 וב.פ.ל. 891/07.
- ג. ת.פ. 1245/07 - נטען כי ביום 8.8.2007, בשעה 16:00 או בסמוך לכך, נהג המבקש ברכב פרטי בלוד, כשהוא נוהג בשכרות, בכך שסירב לדרישת השוטר למסור בדיקת שתן או דם לגילוי סמים, כמתחייב על-פי החוק.
- ד. ת.פ. 39517-12-09 - נטען כי ביום 3.4.2007, בשעה 20:00 לערך, בכביש 461 בעת בדיקת רישיונות במחסום משטרה, הבחין השוטר מייקל אוסטמן (להלן: שוטר מס' 1), בדבר מה חשוד ברכבו של המבקש. כאשר שוטר מס' 1 דרש מהמבקש להסביר לו במה מדובר, תקף המבקש את השוטר בכך שבעט בו והכה אותו מכות נמרצות. עקב כך, נדרשה התערבותו של השוטר יואב ורבלון (להלן: שוטר מס' 2) והשוטרים עשו שימוש בכוח על מנת להשתלט על המבקש. באותן נסיבות, החזיק המבקש במקומות שונים ברכבו ועל גופו ארבעה סכינים, שלא במטרה כשרה ומחוץ לחצריו. כמו כן, החזיק המבקש סמים מסוכנים מסוג קוקאין, במשקל 0.1946 גרם נטו והרואין במשקל 0.0719 גרם נטו לצריכה עצמית, שלא כדין וללא אישור מאת המנהל. כתוצאה מן התקיפה, נגרמו לשוטר מס' 1 שפשופים וחתכים בידיו וברגליו, ואף רגישויות באזור הצלעות ובגב התחתון, והוא נדרש לטיפול רפואי. כך, גם, קרע המבקש את חולצתו של שוטר מס' 1 ושבר את משקפיו של שוטר מס' 2.
3. בימים 14.6.2011, 5.7.2011, 6.5.2012 ו-13.6.2012, הרשיע בית משפט השלום בתל-אביב-יפו את המבקש בעבירות המיוחסות לו, על יסוד הודאתו בעובדות כתבי האישום המפורטים לעיל.

4. לשם השלמת התמונה, יצוין כי ביום 12.6.2012, נדחתה הטענה כי המבקש חוסה בצילה של הגנת "אי שפיות הדעת", הקבועה בסעיף 34ח לחוק העונשין, ביחס לעבירות המיוחסות לו בת.פ. 39517-12-09. בית משפט השלום עמד על כך שמחוות דעתו של ד"ר כספי, ממשרד הפסיכיאטר המחוזי (להלן: חוות הדעת) עולה כי, בעברו של המבקש שני אשפוזים משנת 2005 ו-2006; כי הוא אובחן כלוקה בהפרעות נפשיות והתנהגותיות על רקע שימוש בסמים; וכי בהעדר תיעוד לגבי מצבו הנפשי של המבקש במועד הספציפי, לא ניתן לגבש הערכה ברורה לגבי מצבו הנפשי בזמן ביצוע העבירות. בעדותו בבית המשפט, ציין ד"ר כספי כי האפשרות כי פעל מתוך מצב פסיכוטי אינה גבוהה. לבסוף קבע בית משפט השלום, כי לא הונחה תשתית ראייתית לכך, שבמועד ביצוע העבירות היה המבקש, עקב מחלתו, חסר שיפוט ומסוגלות להבין את אשר עשה או את הפסול במעשיו.
5. ביום 13.9.2012, לאחר שצורפו להם יחדיו ארבעת התיקים המפורטים לעיל, גזר בית משפט השלום את דינו של המבקש. בית המשפט עמד על חומרת העבירות אותן ביצע המבקש ועל עברו הפלילי המכביד. בגדר נסיבות לקולא, מצא בית המשפט את חלוקי הזמן מיום ביצוע חלק מהעבירות; את הודאתו של המבקש במיוחס לו; את העובדה כי הוחזק במעצר בית למשך כשנתיים ימים; את העובדה כי נסיבותיו האישיות אינן פשוטות; ואת העובדה כי מצבו הבריאותי "אינו מן המשופרים". בית המשפט קבע, כי אין בנסיבות אלו ובהליך השיקומי שעבר המבקש כדי להוציא את עניינו מתוך מתחם הענישה של מאסר מאחורי סורג ובריח.
- לבסוף, דן בית המשפט את המבקש לעונש של 20 חודשי מאסר לריצוי בפועל; 12 חודשי מאסר על-תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו, שלא יעבור עבירה בניגוד לפקודת הסמים המסוכנים מסוג פשע; 8 חודשי מאסר על-תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו, שלא יעבור עבירה של נהיגה בשכרות או של נהיגה בפסילה; 4 חודשי מאסר על-תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו, שלא יעבור עבירות כלפי שוטרים, עבירה של החזקת סכין, עבירה של היזק לרכוש במזיד או עבירה בניגוד לפקודת הסמים המסוכנים מסוג עוון; ופסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה למשך 24 חודשים.
6. המבקש ערער על גזר דינו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו וטען כי שגה בית המשפט השלום בעתביכרשלא ליתןמשקלשלממשלנסיבותיהאישיותהמשפחתיות, ובכלל זה להליך השיקומי המוצלח, אשר הוא מצוי בשיאו. עוד נטען, כי המבקש משתף פעולה עם גורמי הטיפול, מגלה רצינות ואכפתיות, כמוגם הענות מלאה לכלליה מסגרת, בה הוא מצוי. לטענת המבקש, מן הראוי ליתן במקרה דנן משקל בכורה לאינטרס השיקומי על פני אינטרס ההרתעת וליהנות להמלצת גורמי הטיפול, להשאיר את המבקש במסגרת טיפולית-שיקומית, על מנת למנוע נסיגה במצבו ולעודד את המשך תפקודו הנורמטיבי. עוד נטען, כי הדברים מקבלים משנה תוקף לנוכח מצבו הבריאותי הקשה והעובדה כי המבקש הינו חולה כליות, החווה החמרה של ממש במצבו הבריאותי.

7. ביום 13.12.2013, התקבל תסקיר מבחן משלים מטעם שירות המבחן בעניינו של המבקש, לצורך הדיון בערעור. מהתסקיר עולה, כי מאז חודש יוני 2011 החל המבקש בטיפול במתדון במרכז לנפגעי סמים במרפאת צור אביב וכי גם כיום, בעודו מרצה עונש מאסר בכלא מעשיהו, הוא מקבל מתדון באופן קבוע. עוד צוין, כי בדיקות השתן שמסר המבקש בעת מאסרו נמצאו נקיות משרידי סמים. אשר לבעיותיו הבריאותיות, קבע שירות המבחן כי המבקש מטופל באופן מסודר בטיפול מרפאתי בכלא, הוא נוטל טיפול תרופתי בשל אי ספיקת כליות, הוא מצוי במעקב רופא המרפאה, ומקבל בה מענה בתחום הבריאותי. שירות המבחן התרשם, כי בעת הזו, שעה שהמבקש מרוכז בבעיותיו הרפואיות ובהסתגלות לתנאי מאסרו, אין הוא בשל לטיפול מעמיק, העוסק בבדיקה עצמית ובהתבוננות פנימית. עוד צוין, כי המבקש יוכל להמשיך בשיחות עם העובדת הסוציאלית, גם במסגרת הכלא, אם ירצה להתמיד בהן.
8. ביום 16.1.2013, דחה בית המשפט המחוזי את ערעורו של המבקש, לאחר שמיעת טענות הצדדים. בית המשפט קבע, כי אף על פי שמתסקיר המבחן המשלים עולה כי המבקש נקי כרגע משימוש בסמים (למעט מתדון), הרי שהאמירות בתסקיר אינן חד משמעיות, ואין בהם כדי להצביע על בשלותו "לטיפול מעמיק". באשר למצבו הבריאותי של המבקש, קבע בית המשפט המחוזי כי אין ספק כי הוא אינו מן הקלים, שעה שהוא סובל מאי ספיקת כליות וזקוק לעזרה סיעודית. יחד עם זאת, נקבע כי מעיון במסמכים שנמסרו על-ידי שירות בתי הסוהר עולה, כי ניתן לתת למבקש טיפול מלא גם במסגרת שירות בתי הסוהר, ואם יהיה צורך בכך - כך ייעשה. על כן, סבר בית המשפט המחוזי כי בנסיבות הללו, כאשר קיימת השגחה, הן בנושא הסמים והן בנושא הבריאותי, ספק אם מצבו הבריאותי של המבקש מחוץ לכותלי הכלא היה טוב יותר מאשר מצבו בכלא.
- אשר על כן, דחה בית המשפט המחוזי את ערעורו של המבקש, תוך שראה לנכון להסב את תשומת לב שירות בתי הסוהר למצבו הבריאותי של המבקש ולצורך שלו בעזרה סיעודית.
- הבקשה
9. בבקשת רשות ערעור שהגיש המבקש, חזר בא כוחו, עו"ד יוסי סקה, על טענותיו בערעור והוסיף כי במקרה דנן מתעוררת סוגיה אנושית-מצפונית המקימה עילה למתן רשות ערעור, וזאת לנוכח נסיבותיו האישיות המיוחדות של המבקש, והנזק הרב אשר עלול להיגרם לו כתוצאה משליחתו למאסר ממושך. לגישת המבקש, אינטרס השיקום של נאשם אשר נגמל מסמים, כאשר התמכרותו עמדה ברקע העבירות אותן ביצע, הינו בגדר אינטרס חברתי וציבורי מובהק, אשר יש ליתן לו משקל בכורה. עוד נטען, כי שגה בית המשפט המחוזי עת שביכר שלא ליתן משקל של ממש לנסיבותיו האישיות והמשפחתיות של המבקש, ובכלל זה להליך השיקומי המוצלח, אשר הוא מצוי בשיאו. המבקש טוען, כי בחינת התסקירים מעלה כי במהלך התקופה שממועד ביצוע העבירות, הוא התמיד בהליך השיקומי בעניינו, הוא הביע מוטיבציה לשינוי ואף השקיע ממרצו, על מנת להביא לשינוי במצבו. עוד נטען, כי המבקש סובל מפגיעה כלייתית קשה עד כי קיים חשש כי בעתיד הנראה לעין, יאבד המבקש, ככל הנראה, את התפקוד הכלייתי שעוד נותר לו.
- לאור האמור, התבקשתי ליתן למבקש רשות לערער, לקבל את הערעור באופן שיתרת עונש המאסר אשר הוטל עליו תבוטל, ותחתיה יוטל צו מבחן, או שלחילופין, יופחת עונש המאסר, אשר הושת על המבקש.

דיון והכרעה

10. לאחר שעיינתי בבקשה ובנספחיה, הגעתי למסקנה כי דינה של הבקשה לרשות ערעור להידחות. כלל נקוט הוא כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי", שמורה למקרים מיוחדים וחריגים, בהם מתעוררת שאלה בעלת חשיבות ציבורית או משפטית נכבדה, החורגת מעניינים הפרטני של הצדדים לה, או מקום בו עולים שיקולי צדק יוצאי דופן (ראו, לעניין זה, רע"פ 669/13 ציבליק נ' מדינת ישראל (18.2.2013); רע"פ 1420/13 זורקובסקי נ' מדינת ישראל (21.2.2013)). כך, גם, הלכה היא כי טענות בנוגע לחומרת העונש כשלעצמן, אינן מקימות עילה למתן רשות ערעור בפני בית משפט זה, אלא בנסיבות של סטייה ניכרת ממדיניות הענישה המקובלת (ראו, לעניין זה, רע"פ 244/13 חרבגי נ' מדינת ישראל (19.2.2013); רע"פ 1465/13 צאן נ' מדינת ישראל (24.2.2012)). לא מצאתי כי העונש אשר הוטל על המבקש סוטה ממדיניות הענישה המקובלת והראויה, או שהמקרה הנדון נמנה על אותם מקרים חריגים, בהם ראוי לקיים דיון במסגרת של הליך שיפוטי נוסף, מטעמים של צדק או חשיבות משפטית או ציבורית.

11. מעבר לנדרש, ולגופו של עניין, אציין כי טענות המבקש לעניין מצבו הבריאותי והאינטרס השיקומי שבעניינו, נדונו בשתי ערכאות, אשר נתנו להם משקל נכבד, ובדין קבעו, כי בהתחשב בחומרת המעשים אותן ביצע; בעובדה כי מדובר בעבירות שונות, אשר אירעו במועדים שונים ובנסיבות שונות; ובשים לב לעברו הפלילי של המבקש, הרי שיש לדון אותו לעונש מאסר של ממש, מאחורי סורג ובריוח. אין להקל ראש בחומרת מעשיו של המבקש, אשר ארגן שלוש פעמים נסיעות לצרכני סמים, להם מכר סם מסוכן מסג הרואין; תקף שני שוטרים בעת מילוי תפקידם, הזיק להם במזיד, והחזיק ברכבו סמים מסוכנים וארבעה סכינים שלא כדין; ונתפס, במקרה אחד, כשהוא נוהג תחת פסילה וללא ביטוח רכב, ובמקרה אחר, כשהוא נוהג בשכרות. יש לגנות מעשים כגון אלו, שיש בהם פגיעה חמורה בסדר החברתי, וזלזול בוטה בשלטון החוק ושלחיו. ומכאן, ברור כי ללא נסיבותיו המקלות של המבקש, בשמן הוא מבקש להתערב בעונשו, היה מקום לדון אותו לעונש מאסר ממושך מזה שהושת עליו בפועל.

כמו כן סבור אני, כי השיקול השיקומי של המבקש, והעובדה כי הוא החל להשתלב במסגרת טיפולית טרם מאסרו ונמצא כנקי משרידי סם, זכו לביטוי נאות הן בגזר דינו של בית משפט השלום והן בפסק דינו של בית המשפט המחוזי. יצוין, כי מחד גיסא, אכן ניכרת נכונות מצד המבקש להתמיד בהליך שיקומי, ומאידך גיסא, מעמדת שירות המבחן בתסקיר המשלים עולה כי המבקש "אינו בשל לטיפול מעמיק", לנוכח בעיותיו הרפואיות והסתגלותו למאסר. כך, גם, ניכר כי המבקש מקבל מתדון באופן קבוע וכי הוא יוכל להמשיך בשיחות עם העובדת הסוציאלית גם במסגרת הכלא, אם יחפוץ בכך. על כן, בשים לב לאינטרס הציבורי של הגנה על שלום הציבור, והרתעת המבקש וכן בהעדר בשלות לטיפול מעמיק, ניכר בעיני כי אין להתערב בעונש אשר הושת על המבקש.

12. עוד ראוי לציין כי, מצבו הבריאותי של המבקש, עמד לנגד עינו של בית המשפט המחוזי, אשר סבר כי אין בו כדי להביא להתערבות בגזר הדין, וזאת בעיקר לנוכח העובדה כי ניתן לספק למבקש את הטיפול, לו הוא נזקק, במסגרת שירות בתי הסוהר. בנסיבות הללו, ומשהמבקש זוכה להשגחה צמודה במרפאת הכלא, סבורני כי אין כל הצדקה להתערב בעונש. בטוחני כי שלטונות בתי הסוהר יתנו למבקש כל טיפול רפואי הדרוש לו ויתאימו את תנאי כליאתו למצב בריאותו. לאור האמור, לא מצאתי כי קיימת הצדקה לדון בעניינו של המבקש במסגרת של הליך שיפוטי נוסף. לפיכך, דין הבקשה להידחות.

ניתנה היום, ט"ז באדר התשע"ג (26.2.2013).